

Arhitektura

Veljko Petrović
Oktobar, 2022

Arhitektura superračunara

Pregled mogućih rešenja

Veza sa drugim predmetima

- Mi priču o arhitekturi radimo samo pomalo
- *Mnogo* više verovatno radite na drugim predmetima
- Biće nešto preklapanja

Faktori performanse HPC sistema

- Brzina komponentata
 - Koliko se brzo stvari dešavaju na individualnoj komponenti
- Paralelizam komponentata
 - Koliko stvari se izvršava jednovremeno
 - Koliko stvari se efektno paralelizuje
- Efikasnost komponentata
 - Koji procenat vremena je sistem sposoban da radi

Faktori performanse HPC sistema

- P — performanse sistema kao apstrakcija
- e — efikasnost sistema
- S — faktor skaliranja
- a — funkcija dostupnosti čiji je parametar R — pouzdanost
- μ — stopa izvršavanja instrukcija kao funkcija čiji je parametar E — snaga

O pouzdanosti

- Sporiji algoritmi mogu da priušte da budu provereni i sigurno tačni
- Ali ako hoćemo brzinu greške su neminovne
- Sistemi su jednostavno previše komplikovani

Faktori performanse HPC sistema

$$P = e \cdot S \cdot a(R) \cdot \mu(E)$$

“Što više znam o kompjuterima sve sam više iznenađen kada rade”

(Nepoznati FTN student, Hol fakulteta, 2008.)

O pouzdanosti

- Ovaj uvid važi još više za superračunare
- Svi ti delovi, sve te komponente
- Zaista je ponekad iznenađenje kada stvari prorade

Metode pouzdanosti

- Greške nisu kraj sveta
- Pomislite na TCP nasuprot UDP
- Metod koji se koristi najčešće je checkpoint/restart
- Što da ne? Sve što izgubimo je vreme.
- Ako je vreme koje gubimo na povremeni restart manje od vremena koje bi gubili na sporiji algoritam—pobeda!

Flinova taskonomija

- Postoje mnogi načini da se opiše arhitektura paralelnih sistema i mnogi načini da se takvi sistemi projektuju.
- Da bi mogli da pričamo bez previše mahanja rukama i objašnjavanja dobro je da imamo nekakve zajedničke termine
- Primer takvih zajedničkih termina jeste Flinova taksonomija, sistem denotiranja različitih arhitektura koji je napravio Majkl Flin 70-tih godina prošlog veka.

Faktori Flinove taksonomije

- Flinova taksonomija ima dve dimenzije po kojima varira —podaci i instrukcije, označene u sistemu kao D i I.
- I D i I dimenzije mogu da variraju između dve vrednosti: S (single) i M (multiple) po tome da li se u jednom trenutku u sistemu izvršava operacija nad više tokova podataka ili se izvršava više niti kontrole
- Kombinatorika nam, onda, daje 'ćoškov' faznog prostora HPC arhitekture:
 - SISD
 - SIMD
 - MIMD
 - MISD

SISD

- Najklasičnija Von Neumanova arhitektura
- Jedna stvar u jednom trenutku
- Ništa danas ne radi ovako, praktično
- No, i dalje je koristan mentalni model pošto vaša userland aplikacija gotovo sigurno radi ovako.

SIMD

- Uvek se radi ista stvar
- Ali se istovremeno radi na velikom skupu podataka
- Da bi to razumeli, hajde da razmišljamo o idealizovanoj grafičkoj kartici koja izvršava Fongov model senčenja

SIMD - Fongov model senčenja

$$I_p = k_a i_a + \sum_{m \in \text{svetla}} (k_d(\hat{L}_m \cdot \hat{N})i_{m,d} + k_s(\hat{R}_m \cdot \hat{V})^\alpha i_{m,s})$$

SIMD - Fongov model senčenja

SIMD - Fongov model senčenja

```
attribute vec3 position;
attribute vec3 normal;
uniform mat4 projection, modelview,
            normalMat;
varying vec3 normalInterp;
varying vec3 vertPos;

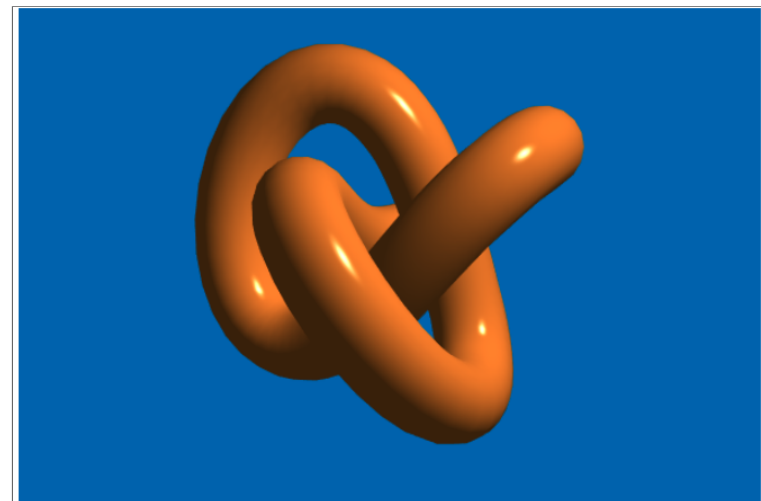
void main(){
    vec4 vertPos4 = modelview *
        vec4(position, 1.0);
    vertPos = vec3(vertPos4) / vertPos4.w;
    normalInterp = vec3(normalMat *
        vec4(normal, 0.0));
    gl_Position = projection * vertPos4;
}
```

```
precision mediump float;
varying vec3 normalInterp;
varying vec3 vertPos;
uniform float Ka;
uniform float Kd;
uniform float Ks;
uniform float bljestavost;

uniform vec3 ambient;
uniform vec3 diffuse;
uniform vec3 specular;
uniform vec3 lightPos;
//Ovo je verzija sa jednim svetlom

void main(){
```

Fongovo senčenje

memorije, nivoa paralelizma, itd.

SPMD

- U praksi ovo nije baš SIMD.
- Nije paralelizam baš u instrukcijama
- Ali jeste slučaj da imamo jedan program a više tokova podataka.
- Tako da je moderan GPU striktno govoreći primer SPMD arhitekture.
- No, sa druge strane, SPMD je samo praktična inkarnacija SIMD ideje.
- Ne treba se previše držati Flinovih apstrakcija. One su divne da nam opišu “čoškove” prostora u kome obitavamo, ali kretanje po tom prostoru dozvoljava dosta varijacije.
- Moderan **heterogen** sistem je takav da ima zapanjujuće mnogo gradacije između stepena deljene

Heterogen sistem?

- Koristimo taj termin relativno često
- Programiranje u heterogenim sistemima će biti naš glavni izazov
- Pa šta je heterogen sistem?
- Neformalna definicija: Sistem koji meša razne delove Flinove taksonomije u svojim različitim delovima: hibrid raznih arhitektura i pristupa vođen samo željom za najviše performansi.
- Heterogeni sistemi zvuče vrlo novo i uzbudljivo ali, istina je da su oni već duže vremena sa nama i da vi verovatno imate jedan.

- Lični računari su uvek bili heterogeni, a nikad više nego danas gde je razlika između superračunara i nekog igračkog računara uglavno stvar razmere ne prirode.

SIMD nizovi

- SIMD niz (SIMD Array) je tehnika izrade superračunara koja je svoj vrhunac doživela u 80-tim i 90-tim godinama prošlog veka.
- Ideja je da se računar sastoji od jako mnogo prostih procesorskih elemenata kojima upravlja kontroler sekvence koji se stara da rade istu stvar u isto vreme
- Svaki takav element radi, onda, nad svojim komadom memorije uz minimalno povremeno komuniciranje sa memorijom drugih komada memorije.
- Ovo jako liči na fixed-pipeline arhitekturu grafičkih kartica ranijih generacija.

Amdalov zakon

- Zamislim SIMD niz procesor koji ima dva režima izvršavanja:
- Sekvencijalni (gde izvršava funkciju po funkciju)
- Paralelni (gde izvršava sa svim svojim PE-ovima)
- Neka je T_0 ukupno vreme za neki proračun
- A neka je T_F vreme za sekvencijalno izvršavanje operacija koje se mogu izvršavati u paraleli, dok je T_A vreme koje je zaista potrebno.
- Dalje, neka je g stepen paralelizma, S stepen ubrzanja, a f proporcija operacija koje se mogu paralelizovati.
- Onda:

Procena performansi i Amdalov zakon

- Amdalov zakon je metod da se proceni performansa paralelizovanog sistema
- Tačnije rečeno, Amdalov zakon povezuje stepen paralelizacije sa ostvarenim dobitkom u performansama.
- Ovo je težak problem, te je zakon samo približni model koji naročito odgovara baš SIMD nizovima.

Amdalov zakon

$$T_A = \frac{T_F}{g}$$

$$S = \frac{T_0}{T_A}$$

$$f = \frac{T_F}{T_0}$$

$$T_A = (1 - f) \cdot T_0 + \left(\frac{f}{g}\right) \cdot T_0$$

Amdalov zakon

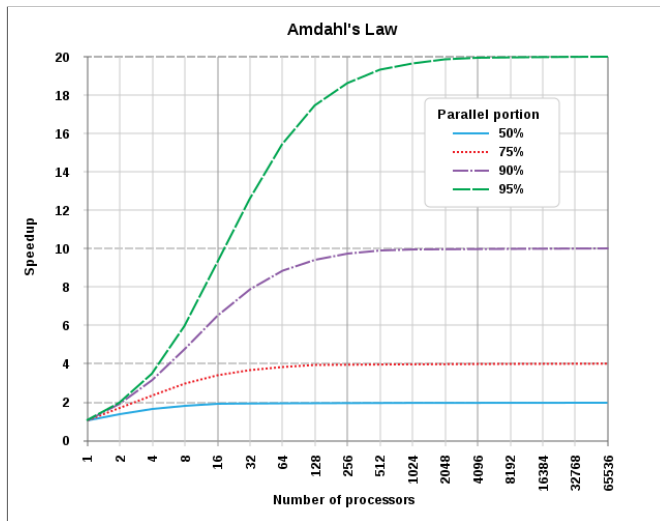
$$S = \frac{T_0}{(1 - f) \cdot T_0 + \left(\frac{f}{g}\right) \cdot T_0}$$

$$S = \frac{1}{1 - f + \left(\frac{f}{g}\right)}$$

Amdalov zakon

MIMD

- Ovo je svet u kome mi, u stvari, živimo
- No, ponekad, to se krije od nas
- Najčistiji primer ovako nečega jeste sistem čvorova, gde je svaki čvor procesor koji komunicira sa drugim čvorovima preko mreže
- Provešćemo najviše vremena u hibridnom MIMD/SIMD svetu

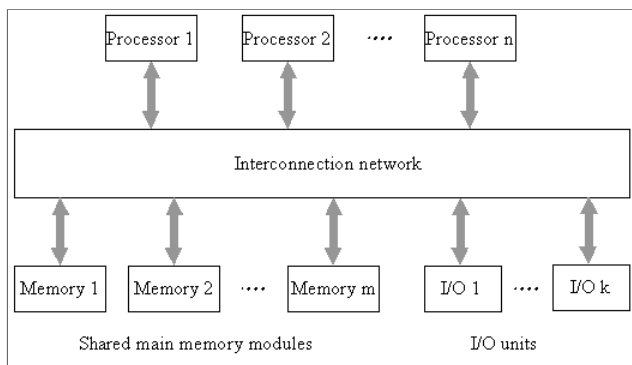
Multiprocesori

- Praktično ovaploćenje MIMD pristupa.
- To je arhitektura modernih super-računara. Mnogo čvorova, mnogo procesora.
- Multiprocesorske arhitekture imaju varijacije

Multiprocesori deljene memorije

- Sistem gde imamo N procesora, deljenu magistralu, i jednu memoriju za sve.
- Idealno, ovo funkcioniše kao UMA arhitektura—uniform memory access. To znači da bilo koji deo memorije je ne samo jednako dostupan bilo kom procesoru, nego je dostupan u jednakom vremenu.

Multiprocesori deljene memorije

Problem keša

- Koherentnost keša je ogroman problem za ovakve arhitekture
- Tipično se koristi Modified Exclusive Shared Invalid protokol, tkzv. MESI.
- Poznat još i kao 'njuškalo keš' (Snooping cache)
- UMA je moguća (donekle) na običnom računaru
- Ali današnje mašine su skoro sve NUMA, tj. ne UMA: neka memorija je blizu a neka daleko. Fizički a i logički.

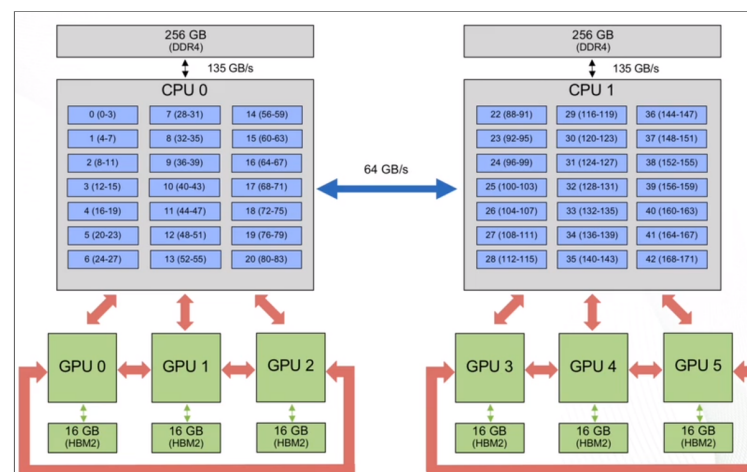
Masivno paralelni multiprocesori

- MPM-ovi nemaju deljenu memoriju nego distribuiranu memoriju.
- Striktno govoreći (i u stilu toga što su nam sve oznake labave i predstavljaju samo proizvoljne linije povučene po kontinualnim skalama) model distribuirane memorije je samo ekstreman NUMA model.
- Kako?
- Pa čvor ima svoju memoriju koja je NUMA-tično manje-više deljena, ali je povezan sa svim drugim čvorovima preko interfejsa za prosleđivanje poruka koji, tehnički, omogućava pristup (iako jako spor i indirektan) svoj memoriji sistema.

Potrošački klasteri

- Potrošački klaster (comodity cluster) nije toliko posebna arhitektura koliko je specifična implementacija masivno paralelne arhitekture.
- Ideja je da se MPM arhitektura implementira upotrebljavajući hardver koji je namenjen potrošačima
- Zašto ovo radi?
 - Ekonomije skale.
 - Video igre.
- Naravno rešenje je manje efikasno: vrhunska MPM rešenja su skoro pa 90% efikasna na odabranim problemima.
- Čak i najbolji potrošački klasteri retko probijaju 60%.

Relativno moderan pristup

- Ali su mnogo jeftiniji i ekonomski se skaliraju fantastično.

Internet-bazirani potrošački klasteri

- Ekstreman primer ovoga jeste ideja da svako ko hoće može da postane deo super-računara koji rešava neki ogroman problem.
- Folding@home, na primer.
- O ovome pričamo na predmetu Računarstvo u Oblaku
- Ovo je slučaj gde je izolovanost čvorova komično velika, ali je to i dalje sasvim OK za određeni tip problema, uglavnom u kategoriji smešno paralelnih (više o tome kasnije).
- Najuspešniji primer je verovatno globalna bitcoin mreža
- Pet miliona triliona proračuna SHA256 vrednosti svakog sekunda.

MISD

- Neki smatraju da je ovo besmislena kategorija
- Isti podaci a više tokova instrukcija?!
- Imaju dve klasične interpretacije:
 - Coarse-grained pipeline
 - Deljena memorija
- Na jedan način, moglo bi se reći da će OpenMP sa kojim se suočavate uskoro primer MISD arhitekture.